

Силабус курсу

Соціально-психологічна реабілітація

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 – Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність – 053 – Психологія
Освітньо-професійна програма «Психологія»

Рік навчання: 4, Семестр: 8

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

III

старший викладач кафедри психології та соціальної роботи, к.мед.н.
Пришляк Володимир Іванович

Контактна інформація

pryshlyak_v@yahoo.com +380676894594

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Соціально-психологічна реабілітація» спрямована на формування у студентів теоретичних знань про кризові і психотравмуючі ситуації та їх дезадаптуючий вплив на психіку в контексті вчення про стрес і адаптацію; набуття розуміння психологічних механізмів реагування на психотравмуючі обставини; формування уявлення про соціально-психологічну реабілітацію як комплексний процес; засвоєння практичних принципів і методів психологічної допомоги на різних етапах реабілітаційного процесу для різних категорій постраждалих осіб.

Структура курсу

Години (лек. /сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Соціально-психологічна реабілітація як практично орієнтована дисципліна.	Опанувати основні поняття реабілітаційної психології, її предмет і завдання, мати поняття про сутність і логіку реабілітаційного процесу.	Тести, презентації, проблемні питання
2/2	2. Психологічні та нейрофізіологічні механізми психотравми.	Знати нейрофізіологічні і психологічні механізми розвитку психотравми та фактори, які впливають на перебіг травматичного процесу.	Тести, кейси, проблемні питання
2/2	3. Дезадаптація як негативний наслідок переживання психотравмуючих обставин і життєвих криз.	Розуміти сутність поняття дезадаптації як ключової проблеми, на яку скеровуються зусилля соціально-психологічної реабілітації.	Тести, кейси, проблемні питання
2/2	4. Реабілітація і психотерапія.	Розуміти сфери застосування різних підходів психотерапевтичної допомоги у процесі соціально-психологічної реабілітації.	Методики, тести, кейси
2/2	5. Групові методики психотерапії як базовий підхід у соціально-психологічній реабілітації.	Розуміти переваги різних видів групової психотерапії на різних етапах соціально-психологічної реабілітації.	Методики, кейси, проблемні питання
2/2	6. Проблема емоційного вигорання фахівців, задіяних в реабілітації.	Знати психофізіологічні процеси, які лежать в основі емоційного вигорання фахівців з реабілітації, та способи запобігання вигоранню.	Тести, кейси, проблемні питання

2/2	7. Соціально-психологічна реабілітація як комплексний процес.	Розуміти логіку поєднання і послідовності різних відновних заходів в комплексному і тривалому реабілітаційному процесі, заснованому на біо-психо-соціальному підході.	Тести, презентації, проблемні питання
2/2	8. Особливості соціально-психологічної реабілітації військових і їх родин.	Знати особливості проведення реабілітаційних заходів з військовослужбовцями та родинами ветеранів.	Методики, тести, кейси
2/2	9. Соціально-психологічна реабілітація звільнених з полону, ув'язнення, жертв торгур, політичного терору.	Розуміти принципи проведення заходів реабілітації з людьми, що пережили полон, ув'язнення, катування.	Методики, тести, кейси
2/2	10. Соціально-психологічна реабілітація жертв сексуального насильства, сімейного насильства.	Знати особливості проведення реабілітаційних заходів та психологічного консультування з жертвами сексуального і сімейного насильства.	Методики, кейси, проблемні питання
2/2	11. Особливості соціально-психологічної реабілітації дітей.	Знати особливості перебігу психічної травми в дитячому віці і основні принципи реабілітаційної допомоги дітям.	Тести, методики, проблемні питання
2/2	12. Особливості соціально-психологічної реабілітації вимушено переміщених осіб.	Знати основні підходи, принципи і напрямки реабілітації вимушено переміщених осіб, методи і техніки психологічної роботи з переселенцями	Методики, тести, кейси
2/2	13. Особливості соціально-психологічної реабілітації при психічних розладах.	Мати розуміння дезадаптуючого впливу психічної патології різного ступеня важкості на особистість та опанувати базові підходи до реабілітації психічнохворих.	Методики, тести, кейси, проблемні питання
2/2	14. Особливості соціально-психологічної реабілітації пацієнтів з фізичною інвалідністю та важкими соматичними захворюваннями.	Мати розуміння особливостей дезадаптуючого впливу важкої соматичної патології та фізичної інвалідності на особистість та основних підходів до реабілітації людей з інвалідністю.	Методики, кейси, проблемні питання
2/2	15. Адикція і суспільство.	Розуміти природу і походження адиктивних розладів, закономірності та механізми їх розвитку, сутність їх деструктивного впливу на особистість і суспільство в цілому.	Методики, тести, кейси, проблемні питання
2/2	16. Діагностика адиктивних розладів	Знати і вміти розпізнавати основні клінічні прояви узалежнення та розуміти закономірності перебігу різних адикцій.	Тести, кейси, презентації
2/2	17. Реабілітація при узалежненнях як тривалий, комплексний, послідовний процес.	Розуміти логіку комплексного реабілітаційного процесу при узалежненнях, знати основні підходи, завдання і труднощі на різних етапах реабілітації.	Методики, кейси, проблемні питання
2/2	18. Програма «12 кроків».	Мати поняття про програму 12 кроків як найбільш поширену концепцію в реабілітації узалежнених.	Методики. Кейси, презентації
2/2	19. Реабілітація членів родин узалежнених.	Розуміти проблему співзалежності як одного із ключових факторів формування і підтримання адикцій, знати підходи до психологічної роботи з членами сімей узалежнених пацієнтів.	Методики, кейси, проблемні питання
2/2	20. Сучасні підходи до реабілітації адиктів, світовий і український досвід.	Знати про сучасні тенденції соціально-психологічної реабілітації адиктів в Україні та в світі, розуміти сутність нових підходів до реабілітації узалежнених.	Методики, презентації, проблемні питання

Літературні джерела

1. Вільямс М.Б., Пойюла С. ПТСР: робочий зошит. Ефективні методики подолання симптомів травматичного стресу. Київ: Видавництво Ростислава Бурлаки, 2023. 528 с.
2. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства — від знущань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2022. 424 с.
3. Довідник діагностичних критеріїв DSM-5 TR від Американської психіатричної асоціації. Львів: Компанія «Манускрипт», 2024. 592 с.
4. Колк ван дер Б. Тіло веде лік. Як лишити психотравми в минулому. Х.: Віват, 2024. 624 с.
5. Організація соціально-психологічної реабілітації uzалежнених осіб: науково-методичний посібник / за ред., Старкова Д.Ю. Максимової Н.Ю. Київ: 7БЦ, 2023. 680 с.
6. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Том 1: навчальний посібник за заг. ред. Пророк Н. Київ: «СВАРОГ», 2023. 208 с.
7. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Том 2: навчальний посібник за заг. ред. Малогулко Л. Київ: «СВАРОГ», 2023. 240 с.
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Том 3: навчальний посібник за заг. ред. Гридковець Л. Київ: «СВАРОГ», 2023. 236 с.
9. Пришляк В. І., Фільц О. О. Деякі особливості клініки хроніфікованих депресій в контексті базового психопатологічного механізму їх формування. Журнал психіатрії та медичної психології. 2008. №1 (18). С. 55-61.
10. Старков Д. Ю., Ярій В. В., Олішевський О. В. Організація стаціонарної медико-психологічної реабілітації розладів, пов'язаних з психічною травмою та стресом: науково-методичний посібник. Київ: 2023. 136 с.
11. Чабан О. С., Хаустова О. О., Омелянович В. Ю. Психічні розлади воєнного часу. Монографія. К.: Видавничий дім Медкнига, 2023. 232 с.
12. Штандер В. Пастка співзалежності / В. Штандер. К.: Відродження, 1995. С. 50-57.
13. Averill L., Averill C., Akiki T., Abdallah C. Examining Neurocircuitry and Neuroplasticity in PTSD. Handbook of PTSD: science and practice: 3-d ed/ ed. By M. J. Friedman, P. P. Schnurr, T. M. Keane. New York – London, NY: The Guilford Press, 2021. Chapter 9. P. 152 – 167.
14. Clinical Practice Guideline for the Treatment of PTSD. American Psychological Association. 2017. 139 p.
15. DSM-5: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: 5-th Ed. American Psychiatric Association. Washington: American Psychiatric Association Publishing, 2013. 970 p.
16. Horowitz M. J. Stress response syndromes: 5-th ed. Northvale, NJ: Aronson. 2013. 358 p.
17. Shaef A. Co-dependence: Misunderstood. A. Shaef. San Francisco, 1996. 105 p.
18. Shields N.M. Patterns of family and nonfamily violence: Violent husbands and violent men / N.M. Shields. Violence and Victims, 1997. Vol. 3. P. 83-97.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перекладання.** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перекладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Використання друкованих та електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Поточне опитування	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (10 тем – 10 оцінок). 2. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання (тестового та/або теоретичного).		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (10 тем – 10 оцінок). 2. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання (тестового та/або теоретичного).		Визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час тренінгу	Оцінювання есе та рефератів на тематику дисципліни «Соціально-психологічна реабілітація»	2 теоретичні запитання по 50 балів

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом